

DOMINANTA SEPTYMOWA

Dotychczas poznaliście akordy, które były trójdźwiękami. Budowane są one tercjami i składają się z dwóch tercji.

Po dodaniu do trójdźwięku interwału tercji małej (3<) powstanie czterodźwięk; może on być na każdym stopniu gamy durowej i molowej. Jeżeli czterodźwięk zbudowany jest na V stopniu gamy, czyli na dominancie, nazywa się **dominantą septymową**, w skrócie **D⁷**.

Dominanta septymowa jest to czterodźwięk na V stopniu gamy, który powstaje po dodaniu tercji małej do trójdźwięku dominantowego.

Rozmiar interwałów liczy się zawsze od jego podstawy, czyli od prymy - V stopnia gamy.

Akord dominanty septymowej składa się z prymy czystej (1), tercji wielkiej (3), kwinty czystej (5) i septymy małej (7). Tercja dominanty septymowej jest dźwiękiem prowadzącym; akord D⁷ dąży do toniki.

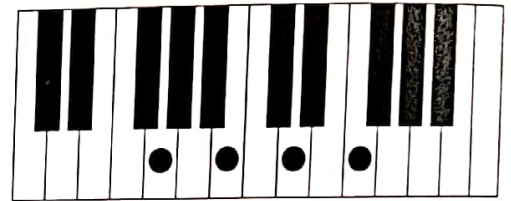
DOMINANTA SEPTYMOWA w GAMACH DUROWYCH (MAJOROWYCH)

Zbudujemy najpierw akord dominanty septymowej w gamie C-dur.

D⁷ w gamie C-dur

melodycznie harmonicznie

ĆWICZENIE 1

Zbuduj D⁷ w gamach durowych (majorowych); określ tonację, podpisz akordy.

melodycznie	harmonicznie	melodycznie	harmonicznie
melodycznie	harmonicznie	melodycznie	harmonicznie

ROZWIĄZANIE DOMINANTY SEPTYMOWEJ w GAMACH DUROWYCH

Odległością od najniższego do najwyższego dźwięku jest septyma mała (7). Ponieważ tworzy ona interwał dysonujący, dominantę septymową należy rozwiązać według określonych zasad. Dominanta septymowa (D⁷) rozwiązuje się na tonikę (T): pryma (1) zostaje na miejscu, tercja (3) będąc dźwiękiem prowadzącym przechodzi o półton do góry (na dźwięk toniczny), kwinta (5) w dół o cały ton na prymę toniki, septyma (7) o półton do dołu.

Dominanta septymowa rozwiązuje się na trójdźwięk toniczny w II przewrocie (T).

Rozwiązanie D⁷ w gamie C-dur

melodycznie harmonicznie

ĆWICZENIE 2

Zbuduj i rozwiąż D⁷ w gamach durowych (majorowych); określ tonację, podpisz akordy.

melodycznie harmonicznie melodycznie harmonicznie

melodycznie harmonicznie melodycznie harmonicznie

Za pomocą czterodźwięku dominanty septymowej (D⁷) można także utrwalić się w wyznaczonej tonacji. Wykonuje się wtedy D⁷ na dwa sposoby: kolejne składniki akordu śpiewa się od dźwięku najniższego, lub najwyższego, i rozwiązuje na tonikę.

a) b)

D⁷ T D⁷ T

ĆWICZENIE 3

Utrwal się w tonacjach durowych za pomocą akordu D⁷; określ tonację, podpisz akordy.

a) b) a) b)

a) b) a) b)